

УДК 655.24:004.9

СТВОРЕННЯ ШРИФТОВИХ ОБ'ЄКТІВ (ЛЕТЕРІНГ) З ФУНКЦІЄЮ ЗАХИСТУ ВІД НЕСАНКЦІОНОВАНОГО ВІДТВОРЕННЯ

Іпполітова В.Є.

Науковий керівник – к.т.н., проф. Бізюк А.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. МСТ
м. Харків, Україна

тел.: +38(095) 134-29-88, e-mail: veronika.ippolitova@nure.ua

In the article, the concept of lettering and its difference from font and calligraphy has been defined. The possibility of its protection against unauthorized reproduction, which is a problem inherent in Ukrainian society, was considered.

Летерінг це загальний термін, який охоплює мистецтво малювання букв, а не просто їх написання. Летерінг вважається видом мистецтва, де кожна літера у фразі чи цитаті виступає як ілюстрація. Кожна літера створена з увагою до деталей і має унікальну роль у композиції.

Летерінг часто плутають з каліграфією. Насправді ж між цими поняттями є різниця і заключається вона в тому, що в каліграфії відбувається процес написання літери, за створеним так званим скелетом літери, в той час як в летерінгу відбуваються зміни в будові літери, надаючи їй будь-якої форми. Головне, щоб літера лишалася впізнаваною. Каліграфію найчастіше використовують для створення текстів великого обсягу в заданій стилістиці – листи, грамоти, змістовні листівки. Летерінг у свою чергу зазвичай застосовують у логотипах, на обкладинках, як графіті або татуювання. На відміну від шрифту, в летерінгу зазвичай немає всього обсягу символів: лише ті, які потрібні для конкретної роботи. Шрифтові об'єкти летерінгу також можуть мати різне накреслення, що абсолютно недопустимо у шрифтах. Основна задача шрифту в його читабельності, коли в летерінгу це не є головною метою: важливіше є графічна складова (унікальне зображення символів, які до цього можуть нести сенс слова або фрази, тобто ілюструвати заданий образ, створюючи єдину стилізовану композицію).

Під час роботи над різними проектами людина часто стикається з поняттям авторського права: деякі шрифти можна використовувати лише для некомерційних проектів, для інших потрібно позначати, кому належать права на нього. Шрифт є такою самою інтелектуальною власністю як і фото, графічні роботи та музичні композиції через індивідуальність і унікальність створеного. Під захист закону від несанкціонованого відтворення таких розробок потрапляють інтерпретації алфавіту – оригінальні варіанти написання букв, придумані людиною, художником, а не сам алфавіт. Українське законодавство дозволяє захистити малюнок шрифту авторським свідоцтвом на твір образотворчого мистецтва або

патентом на промисловий зразок чи свідоцтвом на програмний продукт. Такий варіант захисту від несанкціонованого відтворення буде доцільним і для лєтерінгу. Крім того, треба врахувати, що патент на промисловий взірець потребує щорічних витрат на його підтримку, які не завжди окупаються. Без оформлення охоронної документації можна спробувати захистити свої авторські права в доволі простий спосіб. Достатньо надіслати лист (звичайний або рекомендований) з роздрукованим взірцем шрифту (друк повинен бути настільки великим і чітким, щоб добре було видно найдрібніші деталі рисунка) самому собі. Такого доказу в суді буде достатньо для підтвердження авторства. Іншим шляхом захисту є класифікація шрифту як „ексклюзивного виконання”. З юридичного погляду „ексклюзив” означає виняткові матеріальні права на твір.

Чітких рекомендацій як створювати захищені композиції з використанням лєтерінгу немає, бо немає майже жодних обмежень – все залежить від фантазії автора. Спочатку лєтерінг створювався на папері, а далі перейшов й до цифрової форми. На даний момент існує доволі багато різних програмних продуктів за допомогою яких можна створювати такі композиції та покращувати свої навички у лєтерінгу, тому досі виникають його нові течії та варіації.

Як приклад, можемо навести один з багатьох творчих прийомів створення впізнаваного індивідуального текстового зображення - омбре. Головна особливість цього виду лєтерінгу у зміні колірного градієнту відтінків одного кольору або різних кольорів, які плавно перетікають один в одного. Напрямок переходу також може різнитися: знизу вгору, зліва направо, від букви до букви.

Рисунок 1 – Лєтерінг виду омбре

Список використаних джерел:

1. Shipova, M., Bokareva, Yu.S., & Dejneko, Zh.V. (2017). Shriftovoj dizajn v sovremennom plakate. *Дизайн-освіта 2017*, 353-355.
2. Хамула, О.Г., Васюта, С.П., & Терновий, В.М. (2022). Особливості шрифтового оформлення інфографіки. *PRINT, MULTIMEDIA & WEB*, Т 1, 97-98.
3. Deineko, Zh., & et al.. (2021). Features of Database Types. *International Journal of Engineering and Information Systems (IJEAIS)*, 5(10), 73-80.